

การประเมินสมรรถนะของพี่เลี้ยงในการจัดทำแผนงานโครงการกองทุนหลัก
ประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นเขต 12 สงขลา

Evaluation of Mentor Competencies in Creating a Project Plan of
Local Health Funds in Region 12, Songkhla

กิ่งกาญจน์ คำเจริญ^{1*} และ เพ็ญ สุขมาก¹
Kingkarn Kajaroen^{1*} and Phen Sukmag¹

Abstract

This study aimed to evaluate the competencies of mentors to create project plans for health promotion and disease prevention under the Local Health Funds, Region 12, and to determine the relationship between mentor competencies and the quality of the projects. The sample comprised 122 mentors and 93 project writers selected using stratified random sampling between January 2018 and November 2019. The instruments were a competency self-assessment questionnaire for mentors, a mentor competency questionnaire for assessment by project writers, and a project quality questionnaire for assessment by mentors. The instruments were validated by three experts and yielded IOC values between 0.67 and 1.00. Data were analyzed using frequency, percentage, mean, and Pearson's correlation coefficient.

¹สถาบันการจัดการระบบสุขภาพ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ต.คอหงส์ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90110

¹Health System Management Institute, Prince of Songkla University, Kho Hong Sub-district, Hatyai District, Songkhla Province 90110

*ผู้ให้การติดต่อ (Corresponding e-mail: sphen013@yahoo.com)

รับบทความวันที่ 31 พฤษภาคม 2563 แก้ไขวันที่ 17 กรกฎาคม 2563 รับลงตีพิมพ์วันที่ 23 กรกฎาคม 2563

It was found that mentor competency was self-assessed as being at a high level overall by 74%, with a range from 71% for knowledge competency to 77% for self-concept. Mentor competency was assessed by project writers as being at a high level overall by 79%, ranging from 73% for self-concept to 84% for skill competency. Overall self-assessed competency was positively correlated with project quality at a high level ($r = 0.856, p < .001$). Similarly, competencies in self-concept, skills, and motivation were also positively and significantly correlated with project quality ($r = 0.783, 0.718, \text{ and } 0.711$, respectively). As assessed by project writers, mentor competency overall was positively correlated with project quality, but at a moderate level (overall $r = .575, p < .001$), while skill competency was correlated with project quality at a high level ($r = 0.725, \text{ sig. } < .001$).

The results of the study should be of benefit to the relevant departments in developing the competency of potential mentors to create good quality project plans. The assessments by project writers on the knowledge, self-concept, traits, and motivation aspects of mentor competency should be particularly useful.

Keywords: Competencies, Project Plan, Project Quality, Mentor's Local Health Funds, Project Writers

บทคัดย่อ

การประเมินสมรรถนะของพี่เลี้ยงในการจัดทำแผนงานโครงการกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่น เขต 12 สงขลา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สมรรถนะของพี่เลี้ยงในการจัดทำแผนงานโครงการ และ 2) ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของพี่เลี้ยงในการจัดทำแผนงานโครงการกับคุณภาพโครงการด้านส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรค กลุ่มตัวอย่างเป็นพี่เลี้ยงกองทุน 122 คน และผู้เขียนโครงการ 93 คน คัดเลือกด้วยวิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ ศึกษาระหว่าง เดือนมกราคม 2561 - พฤศจิกายน 2562 เครื่องมือเป็นแบบสอบถามสมรรถนะการจัดทำแผนงานโครงการที่พี่เลี้ยงประเมินตนเอง แบบสอบถามสมรรถนะของพี่เลี้ยงในการจัดทำแผนงานโครงการที่ประเมินโดยผู้เขียนโครงการ และแบบสอบถามคุณภาพโครงการ ซึ่งเครื่องมือผ่านการตรวจสอบความตรงของเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน วิเคราะห์ได้ค่า IOC ระหว่าง 0.67-1.00 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน

ผลการศึกษา พบว่า 1) สมรรถนะของพี่เลี้ยงในการจัดทำแผนงานโครงการที่ประเมินโดยตนเอง ค่าเฉลี่ยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ร้อยละ 74.32) ซึ่งมีสมรรถนะด้านการรับรู้ตนเองมากที่สุด (ร้อยละ 77.25) และมีสมรรถนะด้านความรู้น้อยที่สุด (ร้อยละ 71.05) สำหรับสมรรถนะของพี่เลี้ยงในการจัดทำแผนงานโครงการที่ประเมินโดยผู้เขียนโครงการ ค่าเฉลี่ยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ร้อยละ 79.07) ทั้งนี้ มีสมรรถนะด้านทักษะมากที่สุด (ร้อยละ 83.63) และมีสมรรถนะด้านการรับรู้

ตนเองน้อยที่สุด (ร้อยละ 72.60) และ 2) สมรรถนะของพี่เลี้ยงในการจัดทำแผนงานโครงการที่ประเมินโดยตนเองภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพโครงการในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 0.856$, sig. = 0.000) เช่นเดียวกับสมรรถนะด้านการรับรู้ตนเองของพี่เลี้ยง ด้านทักษะและด้านแรงจูงใจของพี่เลี้ยงกับคุณภาพโครงการที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 0.783$, 0.718 และ 0.711 ตามลำดับ) ส่วนสมรรถนะของพี่เลี้ยงในการจัดทำแผนงานโครงการที่ประเมินโดยผู้เขียนโครงการภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพโครงการในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 0.575$, sig. = 0.000) สมรรถนะด้านทักษะกับคุณภาพโครงการมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 0.725$, sig. = 0.000)

ผลการศึกษาเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาสมรรถนะของพี่เลี้ยงให้สามารถจัดทำแผนงานโครงการที่มีคุณภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเด็นสมรรถนะของพี่เลี้ยงในการจัดทำแผนงานโครงการที่ประเมินโดยผู้เขียนโครงการด้านความรู้ ด้านการรับรู้ตนเองของพี่เลี้ยง ด้านลักษณะประจำตัวของพี่เลี้ยง และด้านแรงจูงใจ

คำสำคัญ: สมรรถนะ แผนงานโครงการ คุณภาพโครงการ พี่เลี้ยงกองทุนหลักประกันสุขภาพ ระดับท้องถิ่น ผู้เขียนโครงการ

บทนำ

กองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นตั้งขึ้นตามประกาศคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เรื่องกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่น มีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมดูแลสุขภาพของคนในชุมชนจากหน่วยงานต่าง ๆ โดยมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ประสานหลักในการค้นหาปัญหา วางแผน ส่งเสริม และติดตามการดำเนินกิจกรรมด้านสุขภาพ (Yodnil, Wongnaya, & Punpan, 2010) การดำเนินงานในปีแรกมีกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นเข้าร่วม จำนวน 888 แห่ง ต่อมาได้มีพิธีลงนามบันทึกความร่วมมือเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านการบริหารจัดการระบบหลักประกันสุขภาพและสวัสดิการชุมชนระดับพื้นที่ โดยเน้นเรื่องการแพทย์ฉุกเฉิน การสร้างเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การฟื้นฟูสมรรถภาพที่จำเป็นต่อสุขภาพ และการดำรงชีวิต ตลอดจนส่งเสริมให้กลุ่มแม่และเด็ก กลุ่มผู้สูงอายุ ผู้ประกอบอาชีพที่มีความเสี่ยง กลุ่มคนพิการ กลุ่มผู้ด้อยโอกาสและกลุ่มผู้ป่วยโรคเรื้อรังในพื้นที่มีสวัสดิการชุมชนรองรับและสามารถเข้าถึงบริการสาธารณสุขได้ทั่วถึง โดยตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2549 จนถึงปัจจุบัน สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ทั้ง 13 เขต มีการขยายจำนวนกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นทั่วประเทศทั้งสิ้นจำนวน 7,755 แห่ง คิดเป็น ร้อยละ 99.73 ของจำนวนองค์กรบริหารส่วนตำบลและเทศบาลทั้งหมดของประเทศ (7,776 แห่ง) และมีกิจกรรมดำเนินการด้านส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรค โครงการดูแลผู้ด้อยโอกาสในชุมชนเกิดขึ้นในพื้นที่กว่า 350,000 โครงการ (National Health Security Office, 2017)

สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) มีการพัฒนาหลักเกณฑ์ แนวทาง คู่มือในการบริหารจัดการที่ชัดเจนเกื้อหนุนต่อการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นและการดำเนินงานตามโครงการของทุกภาคส่วนในพื้นที่ ซึ่งสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติเขต 12 สงขลา ได้เริ่มดำเนินงานตั้งแต่เดือนตุลาคม พ.ศ. 2548 ปัจจุบันมีกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นในความดูแลรวมทั้งสิ้น 617 กองทุน แบ่งเป็นกองทุนของจังหวัดสงขลา 140 กองทุน จังหวัดปัตตานี 113 กองทุน จังหวัดตรัง 99 กองทุน จังหวัดนราธิวาส 88 กองทุน จังหวัดพัทลุง 73 กองทุน จังหวัดยะลา 63 กองทุน และจังหวัดสตูล 41 กองทุน โดยมีแผนงานกองทุนจำนวน 16 แผนงาน ได้แก่ แผนงานเหล่า แผนงานบุหรี แผนงานสารเสพติด แผนงานอาหารและโภชนาการ แผนงานกิจกรรมทางกาย แผนงานการบริหารจัดการกองทุน แผนงานโรคเรื้อรัง แผนงานอุบัติเหตุ แผนงานอนามัยและเด็ก แผนงานเด็ก เยาวชนและครอบครัว แผนงานผู้สูงอายุ แผนงานสิ่งแวดล้อม แผนงานเผชิญภัยพิบัติ และโรคระบาด แผนงานคนพิการ และแผนงานแรงงานนอกระบบ ในปี พ.ศ. 2558 มีการประเมินการบริหารจัดการโดยให้กองทุนประเมินตนเองและผู้เกี่ยวข้องประเมินกองทุนในด้านความครบถ้วนถูกต้องของการดำเนินงาน พบว่า กองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นเขต 12 สงขลา ยังมีปัญหาด้านการบริหารจัดการโครงการ การเขียนแผนงานโครงการที่ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ของกองทุน มีแผนงานโครงการที่มีคุณภาพในระดับดีค่อนข้างน้อย โครงการโดยส่วนใหญ่เป็นโครงการขนาดเล็กที่เน้นการจัดกิจกรรมระยะสั้นเพียงกิจกรรมเดียว ส่งผลกระทบต่อกลุ่มเป้าหมายน้อยและลักษณะการดำเนินงานโครงการไม่ค่อยมีความยั่งยืน (Songkhla of National Health Security Office, 2016) จากสถานการณ์ดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าการดำเนินงานยังมีปัญหาอุปสรรคที่ต้องสนับสนุนพัฒนาและขับเคลื่อนการจัดทำแผนงานโครงการให้ดียิ่งขึ้น

สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติเขต 12 สงขลา จึงจัดตั้งพี่เลี้ยงกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นประจำจังหวัดในพื้นที่เขต 12 เพื่อทำหน้าที่สนับสนุนการจัดทำแผนสุขภาพ การจัดทำโครงการด้านสุขภาพที่รับเงินจากกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่น ซึ่งพี่เลี้ยงจะมีการสนับสนุนและติดตามการทำงาน โดยให้รายงานผลโครงการผ่านโปรแกรมระบบบริหารจัดการแบบออนไลน์ ทั้งนี้ สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติเขต 12 สงขลา ได้เตรียมความพร้อมแก่พี่เลี้ยงทั้ง 7 จังหวัด เพื่อพัฒนาศักยภาพพี่เลี้ยงให้มีทักษะเรื่องระบบข้อมูลสุขภาพชุมชน การวิเคราะห์ข้อมูลปัญหาสุขภาพชุมชน และการฝึกเขียนโครงการสุขภาพของชุมชนตามหลักการปัจจัยกำหนดสุขภาพ เพื่อรับการสนับสนุนงบประมาณจากเงินกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่น ถึงแม้ว่าสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติเขต 12 สงขลา จะใช้พี่เลี้ยงในการหนุนเสริมและขับเคลื่อนการดำเนินงานกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นตั้งแต่ปีงบประมาณ 2560 แต่พบว่ยังไม่เคยประเมินสมรรถนะของพี่เลี้ยงกองทุนทั้ง 7 จังหวัด (Laongphan, 2017) ดังนั้น จึงต้องมีการประเมินสมรรถนะพี่เลี้ยงกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นเขต 12 สงขลา เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการพัฒนาศักยภาพพี่เลี้ยงในการดำเนินงานกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นเขต 12 สงขลา ให้บรรลุวัตถุประสงค์และเจตนารมณ์กองทุนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสมรรถนะของพี่เลี้ยงในการจัดทำแผนงานโครงการกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นเขต 12 สงขลา
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของพี่เลี้ยงในการจัดทำแผนงานโครงการกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นเขต 12 สงขลา กับคุณภาพโครงการด้านส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรค

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

การประเมินสมรรถนะพี่เลี้ยงในการจัดทำแผนงานโครงการกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นเขต 12 สงขลา ดำเนินการศึกษาโดยประยุกต์จากกรอบแนวคิด ดังนี้

กรอบแนวคิดสมรรถนะของ McClelland (1973) มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านความรู้ คือ ความรู้เรื่องระเบียบของกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่น การเขียนแผนงานโครงการ การวิเคราะห์ข้อมูล และหลักการส่งเสริมสุขภาพ 2) ด้านทักษะ คือ ทักษะการสื่อสาร การวิเคราะห์ตนเอง การประสานงานและการสอนงาน 3) ด้านการรับรู้ตนเองของพี่เลี้ยง คือ การที่พี่เลี้ยงกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นรับรู้ตนเองในเรื่องความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย การมีความมุ่งมั่นตั้งใจเป็นที่ปรึกษาของผู้ดำเนินโครงการ และเป็นผู้ที่วางแผนในการทำงาน 4) ด้านลักษณะประจำตัวของพี่เลี้ยง คือ การเป็นผู้นำ การแก้ไขสถานการณ์ได้ดี การกล้าแสดงออก และเป็นผู้ที่สามารถจัดการความขัดแย้ง และ 5) ด้านแรงจูงใจ คือ การให้คำยกย่องชมเชย การให้เกียรติยอมรับผู้อื่น และการโน้มน้าวจิตใจ (Akkaraboworn, 2006; Kotchaprom, 2016; Klamdit, 2017)

กรอบแนวคิดคุณภาพโครงการด้านส่งเสริมและป้องกันโรค ประยุกต์จากแนวคิดคุณค่าโครงการ (Star Model) ของประภาพรรณ อุ่ณอบ และ ชีรเดช ฉายอรุณ ซึ่งเป็นคุณลักษณะสำคัญของโครงการใน 5 มิติ ได้แก่ 1) มิติความเข้มข้นของโครงการ คือ ความเป็นไปได้มากที่สุดที่โครงการจะบรรลุตามเป้าหมาย 2) มิติความมั่นคงแน่นอนต่อโครงการ คือ ระดับความสามารถที่โครงการดำเนินตามแผนที่กำหนดไว้ 3) มิติความสอดคล้องเชื่อมโยงของโครงการ คือ โครงการสามารถเชื่อมต่อกับระบบย่อยอื่น ๆ ในสังคม 4) มิติความเกี่ยวข้องของชุมชน คือ การทำให้ชุมชนมาร่วมรับผิดชอบโครงการ และ 5) มิติประสิทธิผลของโครงการ คือ ผลที่ควรเกิดขึ้นเมื่อดำเนินโครงการ (Unob & Chairoon, 2008)

วิธีการวิจัย

การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) ศึกษาระหว่างเดือนมกราคม 2561 - พฤศจิกายน 2562 โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

ประชากรที่ศึกษามี 2 กลุ่ม เป็นพี่เลี้ยงกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นเขต 12 สงขลา จำนวน 122 คน และผู้เขียนโครงการจากกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่น จำนวน 617 คน

กลุ่มตัวอย่างเป็นพี่เลี้ยงกองทุนทั้งหมด ส่วนกลุ่มผู้เขียนโครงการ กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยพิจารณาจากเกณฑ์ประชากรเป้าหมาย คือ ประชากรตั้งแต่ 100-999 ใช้กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 15 (Srisaad, 2013) คำนวณจาก 617 คน ได้จำนวน 93 คน และใช้วิธีการคัดเลือกด้วยวิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ (จังหวัดสงขลา 21 คน ปัตตานี 17 คน ตรัง 15 คน นราธิวาส 13 คน พัทลุง 11 คน ยะลา 10 คน และสตูล 6 คน)

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย

1. แบบสอบถามสมรรถนะการจัดทำแผนงานโครงการที่พี่เลี้ยงประเมินตนเอง ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจากกรอบแนวคิดสมรรถนะของ McClelland (1973) มีรายละเอียดดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของพี่เลี้ยง

ส่วนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสมรรถนะการจัดทำแผนงานโครงการที่พี่เลี้ยงประเมินตนเอง 5 ด้าน คือ 1) ด้านความรู้ 2) ด้านทักษะ 3) ด้านการรับรู้ตนเองของพี่เลี้ยง 4) ด้านลักษณะประจำตัวของพี่เลี้ยง และ 5) ด้านแรงจูงใจ จำนวน 19 ข้อ เป็นลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ของลิเคิร์ท (Yoosawat, 2017) โดยกำหนดค่าคะแนน คือ (5) พี่เลี้ยงมีสมรรถนะมากที่สุด (4) พี่เลี้ยงมีสมรรถนะมาก (3) พี่เลี้ยงมีสมรรถนะปานกลาง (2) พี่เลี้ยงมีสมรรถนะน้อย และ (1) พี่เลี้ยงมีสมรรถนะน้อยมาก

การแปลความหมายของคะแนน พิจารณาจากร้อยละของคะแนน โดยกำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์ ดังนี้ (Srisaad, 2013) คือ (ร้อยละ 90.01-100.00) พี่เลี้ยงมีสมรรถนะมากที่สุด (ร้อยละ 70.01-90.00) พี่เลี้ยงมีสมรรถนะมาก (ร้อยละ 50.01-70.00) พี่เลี้ยงมีสมรรถนะปานกลาง (ร้อยละ 30.01-50.00) พี่เลี้ยงมีสมรรถนะน้อย และ (ร้อยละ 0.00-30.00) พี่เลี้ยงมีสมรรถนะน้อยที่สุด

แบบสอบถามสมรรถนะการจัดทำแผนงานโครงการที่พี่เลี้ยงประเมินตนเอง ได้ผ่านการตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน และนำมาคำนวณได้ค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.67-1.00 จากนั้นนำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะมาทดลองใช้กับพี่เลี้ยงกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นเขต 11 สุราษฎร์ธานี จำนวน 24 คน ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) เท่ากับ 0.813 มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.43-0.87

2. แบบสอบถามสมรรถนะของพี่เลี้ยงในการจัดทำแผนงานโครงการที่ประเมินโดยผู้เขียนโครงการกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นเขต 12 สงขลา ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจากกรอบแนวคิดสมรรถนะของ McClelland (1973) มีรายละเอียดดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้เขียนโครงการ

ส่วนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสมรรถนะของพี่เลี้ยงในการจัดทำแผนงานโครงการที่ประเมินโดยผู้เขียนโครงการ 5 ด้าน คือ 1) ด้านความรู้ 2) ด้านทักษะ 3) ด้านการรับรู้ตนเองของพี่เลี้ยง 4) ด้านลักษณะประจำตัวของพี่เลี้ยง และ 5) ด้านแรงจูงใจ จำนวน 19 ข้อ เป็นลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) ของลิเคิร์ท (Yoosawat, 2017) โดยกำหนดค่าคะแนน คือ

(5) พี่เลี้ยงมีสมรรถนะมากที่สุด (4) พี่เลี้ยงมีสมรรถนะมาก (3) พี่เลี้ยงมีสมรรถนะปานกลาง (2) พี่เลี้ยงมีสมรรถนะน้อย และ (1) พี่เลี้ยงมีสมรรถนะน้อยมาก

การแปลความหมายของคะแนน พิจารณาจากร้อยละของคะแนน โดยกำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์ ดังนี้ (Srisaad, 2013) คือ (ร้อยละ 90.01-100.00) พี่เลี้ยงมีสมรรถนะมากที่สุด (ร้อยละ 70.01-90.00) พี่เลี้ยงมีสมรรถนะมาก (ร้อยละ 50.01-70.00) พี่เลี้ยงมีสมรรถนะปานกลาง (ร้อยละ 30.01-50.00) พี่เลี้ยงมีสมรรถนะน้อย และ (ร้อยละ 0.00-30.00) พี่เลี้ยงมีสมรรถนะน้อยที่สุด

แบบสอบถามสมรรถนะของพี่เลี้ยงในการจัดทำแผนงานโครงการที่ประเมินโดยผู้เขียนโครงการ จากกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นเขต 12 สงขลา ได้ผ่านการตรวจสอบความตรงของเนื้อหา โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คน และนำมาคำนวณได้ค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องระหว่าง 0.67-1.00 จากนั้นนำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะมาทดลองใช้กับผู้เขียนโครงการจากกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นเขต 11 สุราษฎร์ธานี จำนวน 15 คน ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา-ครอนบาค เท่ากับ 0.944 มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.47-0.76

3. แบบสอบถามคุณภาพโครงการด้านส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคของกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นเขต 12 สงขลา มีรายละเอียดดังนี้

แบบสอบถามคุณภาพโครงการด้านส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรค ได้ประยุกต์จากแบบสอบถามโครงการเชิงรุก ทั้ง 5 มิติ ในการประเมินคุณภาพโครงการด้านส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคของกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นเขต 12 สงขลา จำนวน 20 ข้อ (Unob & Chairoon, 2008) ซึ่งการให้คะแนนแบ่งเป็น 3 ระดับ โดยใช้เกณฑ์การกำหนดค่าคะแนนของลิเคิร์ต คือ (3) มีคุณภาพมาก (2) มีคุณภาพปานกลาง และ (1) มีคุณภาพน้อย (Yoosawat, 2017)

ส่วนการแปลผลระดับคุณภาพโครงการ กำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์ คือ 1-12 คะแนน หมายถึง โครงการมีคุณภาพน้อยมากไม่สมควรดำเนินงานโครงการ 13-24 คะแนน หมายถึง โครงการมีคุณภาพน้อยเห็นสมควรให้ปรับปรุงทั้งโครงการและเสนอมาใหม่ 25-36 คะแนน หมายถึง โครงการมีคุณภาพปานกลางสมควรได้รับการอนุมัติแต่ต้องปรับปรุงหลายจุด 37-48 คะแนน หมายถึง โครงการมีคุณภาพในระดับดีสมควรได้รับการอนุมัติ แต่ต้องปรับปรุงรายละเอียดบ้างเล็กน้อย และ 49-60 คะแนน หมายถึง โครงการมีคุณภาพดีมากสมควรได้รับการอนุมัติ (Unob & Chairoon, 2008)

แบบสอบถามคุณภาพโครงการด้านส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคของกองทุนหลักประกันสุขภาพ ระดับท้องถิ่นเขต 12 สงขลา ได้ผ่านการตรวจสอบความตรงของเนื้อหา โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คน และนำมาคำนวณได้ค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง เท่ากับ 1.00 จากนั้นนำแบบสอบถามมาทดลองใช้กับพี่เลี้ยงกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นเขต 11 สุราษฎร์ธานี จำนวน 24 คน ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา-ครอนบาคเท่ากับ 0.829 มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.46-0.83 สำหรับการประเมินคุณภาพโครงการของกองทุน ผู้ประเมิน คือ พี่เลี้ยงกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่น ประเมินโครงการในพื้นที่รับผิดชอบของตนเอง คนละ 1 โครงการ เมื่อพี่เลี้ยงประเมินโครงการเสร็จ จึงมีการทวนสอบความถูกต้องของผลการประเมินกับเจ้าของโครงการที่มาให้ข้อมูลทันทีหลังประเมินเสร็จ

จากนั้นมีการนำเสนอคืนข้อมูลในระดับจังหวัดเพื่อนำเสนอผลการประเมินภาพรวมระดับจังหวัด และรับฟังข้อเสนอแนะของแต่ละจังหวัด เมื่อเก็บข้อมูลครบทุกจังหวัด ผู้วิจัยได้จัดเวทีคืนข้อมูลในภาพรวมระดับเขตอีกครั้ง เพื่อทบทวนความถูกต้อง ครบถ้วนของข้อมูล และนำเสนอผลการประเมินระดับเขตอีกครั้ง

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยตรวจสอบความครบถ้วนถูกต้องของข้อมูล โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางด้านสถิติ ใช้สถิติเชิงพรรณนา ด้วยการหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และสถิติเชิงอนุมานด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้ ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของพี่เลี้ยงในการจัดทำแผนงานโครงการกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นเขต 12 สงขลา ที่ประเมินโดยพี่เลี้ยงและผู้เขียนโครงการกับคุณภาพโครงการด้านส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรค โดยมีการนำผลการประเมินสมรรถนะพี่เลี้ยงคนนั้นมาวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกับคุณภาพโครงการที่พี่เลี้ยงคนนั้นเป็นผู้ประเมิน จากนั้นจึงนำผลการประเมินสมรรถนะพี่เลี้ยงที่ประเมินโดยผู้เขียนโครงการมาวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกับคุณภาพโครงการที่ผู้เขียนโครงการคนนั้นเป็นผู้เขียนมา

การแปลผลความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของพี่เลี้ยงในการจัดทำแผนงานโครงการกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นเขต 12 สงขลา กับคุณภาพโครงการด้านส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรค แบ่งการแปลผลเป็น 5 ระดับ ตามเกณฑ์ของ Hinkle (1998 อ้างถึงใน Chimadan, 2013) คือ 0.91-1.00 หมายถึง มีความสัมพันธ์ระดับสูงมาก 0.71-0.90 หมายถึง มีความสัมพันธ์ระดับสูง 0.51-0.70 หมายถึง มีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง 0.31-0.50 หมายถึง มีความสัมพันธ์ระดับต่ำ และ 0.00-0.30 หมายถึง มีความสัมพันธ์ระดับต่ำมาก

ผลการวิจัย

ผู้ศึกษาดำเนินการวิเคราะห์และนำเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ประกอบด้วย 4 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของพี่เลี้ยงและผู้เขียนโครงการจากกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นเขต 12 สงขลา ส่วนที่ 2 สมรรถนะของพี่เลี้ยงในการจัดทำแผนงานโครงการกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นเขต 12 สงขลา ที่ประเมินโดยพี่เลี้ยงและผู้เขียนโครงการ ส่วนที่ 3 ผลการประเมินคุณภาพโครงการด้านส่งเสริมสุขภาพ และป้องกันโรคของกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นเขต 12 สงขลา และส่วนที่ 4 ความสัมพันธ์ของสมรรถนะของพี่เลี้ยงในการจัดทำแผนงานโครงการกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นเขต 12 สงขลา กับคุณภาพโครงการ ด้านส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรค และผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพโครงการด้านส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคกับสมรรถนะของพี่เลี้ยงในการจัดทำแผนงานโครงการของพี่เลี้ยงกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นเขต 12 สงขลา ที่ประเมินโดยพี่เลี้ยงและผู้เขียนโครงการ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของพี่เลี้ยงและผู้เขียนโครงการจากกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับ
ท้องถิ่นเขต 12 สงขลา ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของพี่เลี้ยงและผู้เขียนโครงการจากกองทุนหลักประกัน
สุขภาพระดับท้องถิ่นเขต 12 สงขลา

ข้อมูลทั่วไป	พี่เลี้ยงกองทุน		ผู้เขียนโครงการ	
	จำนวน (N = 122)	ร้อยละ	จำนวน (N =93)	ร้อยละ
เพศ				
ชาย	64	52.46	32	34.41
หญิง	58	47.54	61	65.59
อายุ				
20 – 29	0	0.00	9	9.68
30 – 39	29	23.77	17	18.28
40 – 49	60	49.18	29	31.18
50 – 59	28	22.95	31	33.33
60 ปีขึ้นไป	5	4.10	7	7.53
วุฒิการศึกษา				
ต่ำกว่าปริญญาตรี	2	1.64	21	22.58
ปริญญาตรี	68	55.74	53	56.99
ปริญญาโท	52	42.62	19	20.43
ประจำจังหวัด				
ตรัง	19	15.57	15	16.13
พัทลุง	14	11.48	11	11.83
สตูล	13	10.66	6	6.45
สงขลา	19	15.57	21	22.58
ปัตตานี	22	18.03	17	18.28
ยะลา	17	13.94	10	10.75
นราธิวาส	18	14.75	13	13.98

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	พี่เลี้ยงกองทุน		ผู้เขียนโครงการ	
	จำนวน (N = 122)	ร้อยละ	จำนวน (N = 93)	ร้อยละ
สถานที่ปฏิบัติงาน				
หน่วยงานสาธารณสุข	35	28.69	34	36.56
หน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	71	58.20	31	33.33
โรงเรียน	3	2.46	5	5.38
ชมรม	0	0.00	11	11.83
ศาสนสถาน	0	0.00	2	2.15
อื่น ๆ	13	10.65	10	10.75
ตำแหน่งในหน่วยงานที่ปฏิบัติ				
บุคลากรสาธารณสุข	35	28.69	34	36.56
บุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	71	58.20	26	27.96
ครู	3	2.46	5	5.38
ประธานชมรม	0	0.00	11	11.83
อสม.	0	0.00	12	12.90
ผู้นำศาสนสถาน	0	0.00	2	2.15
อื่น ๆ	13	10.65	3	3.22

จากตารางที่ 1 พี่เลี้ยงกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นเขต 12 สงขลา จำนวน 122 คน เป็นเพศชาย (ร้อยละ 52.46) อายุระหว่าง 40-49 ปี (ร้อยละ 49.18) สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 55.74) โดยพี่เลี้ยง (ร้อยละ 18.03) มาจากกองทุนประจำจังหวัดปัตตานี สถานที่ในการปฏิบัติงาน (ร้อยละ 58.20) อยู่ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเป็นบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ร้อยละ 58.20) สำหรับผู้เขียนโครงการจากกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นเขต 12 สงขลา จำนวน 93 คน เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 65.59) อายุระหว่าง 50-59 ปี (ร้อยละ 33.33) สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 56.99) โดยผู้เขียนโครงการ (ร้อยละ 22.58) มาจากกองทุนประจำจังหวัดสงขลา สถานที่ปฏิบัติงาน (ร้อยละ 36.56) อยู่ที่หน่วยงานสาธารณสุข และเป็นบุคลากรสาธารณสุข (ร้อยละ 36.56)

ส่วนที่ 2 สมรรถนะของพี่เลี้ยงในการจัดทำแผนงานโครงการของกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่น เขต 12 สงขลา ที่ประเมินโดยพี่เลี้ยงและผู้เขียนโครงการ ดังตารางที่ 2

สมรรถนะของพี่เลี้ยงในการจัดทำแผนงานโครงการกองทุนหลักประกันสุขภาพ
กึ่งกาญจณี คำเจริญ และ เพ็ญ สุขมาก

223

ตารางที่ 2 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และระดับการประเมินสมรรถนะของพี่เลี้ยงในการจัดทำแผนงานโครงการของกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นเขต 12 สงขลา ที่ประเมินโดยพี่เลี้ยงและผู้เขียนโครงการ จำแนกรายด้าน

รายการสมรรถนะ	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)	ค่าเฉลี่ย ร้อยละ	ระดับ สมรรถนะ
	คน (ร้อยละ)	คน (ร้อยละ)	คน (ร้อยละ)	คน (ร้อยละ)	คน (ร้อยละ)		
พี่เลี้ยงประเมินตนเอง (N= 122)							
1. ด้านความรู้							
ระเบียบของกองทุนฯ	13(10.70)	66(54.10)	30(24.60)	11(9.00)	2(1.60)	72.60	มาก
การเขียนแผนงานโครงการ	22(18.00)	45(36.90)	21(17.20)	29(23.80)	5(4.10)	68.20	ปานกลาง
การวิเคราะห์ข้อมูล	11(9.00)	60(49.20)	39(32.00)	9(7.40)	3(2.50)	71.00	มาก
หลักการส่งเสริมสุขภาพ	15(12.30)	67(54.90)	31(25.40)	7(5.70)	2(1.60)	72.40	มาก
ภาพรวมด้านความรู้	71.05						มาก
2. ด้านทักษะ							
การสื่อสาร	25(20.50)	56(45.90)	30(24.60)	9(7.40)	2(1.60)	75.20	มาก
การประสานงาน	22(18.00)	60(49.20)	21(17.20)	15(12.30)	4(3.30)	73.20	มาก
การสอนงาน	55(45.00)	45(36.90)	13(10.70)	5(4.10)	4(3.30)	83.20	มาก
ภาพรวมด้านทักษะ	72.33						มาก
3. ด้านการรับรู้ตนเองของพี่เลี้ยง							
รับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย	50(41.00)	30(24.60)	15(12.30)	22(18.00)	5(4.10)	76.00	มาก
การมีความมุ่งมั่นตั้งใจ	54(44.30)	36(29.50)	25(20.50)	6(4.90)	1(0.80)	82.20	มาก
การเป็นที่ปรึกษาของผู้ดำเนินโครงการ	18(16.40)	65(53.30)	24(18.00)	13(10.70)	2(1.60)	73.80	มาก
การวางแผนในการทำงาน	44(38.50)	48(39.30)	13(10.70)	8(9.00)	3(2.50)	77.00	มาก
ภาพรวมด้านการรับรู้ตนเองของพี่เลี้ยง	77.25						มาก
4. ด้านลักษณะประจำตัวของพี่เลี้ยง							
ภาวะการเป็นผู้นำ	12(9.80)	61(50.00)	35(28.70)	12(9.80)	2(1.60)	71.40	มาก
แก้ไขสถานการณ์ได้ดี	22(18.00)	60(49.20)	30(24.60)	9(7.40)	1(0.80)	75.20	มาก
การกล้าแสดงออก	37(30.30)	52(42.60)	20(16.40)	13(10.70)	0(0.00)	78.60	มาก
สามารถจัดการความขัดแย้ง	21(17.20)	51(41.80)	33(27.00)	16(13.10)	1(0.80)	72.20	มาก
ภาพรวมด้านลักษณะประจำตัวของพี่เลี้ยง	74.35						มาก

ตารางที่ 2 (ต่อ)

รายการสมรรถนะ	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)	ค่าเฉลี่ย ร้อยละ	ระดับ สมรรถนะ
	คน (ร้อยละ)	คน (ร้อยละ)	คน (ร้อยละ)	คน (ร้อยละ)	คน (ร้อยละ)		
5. ด้านแรงจูงใจ							
การให้คำยกย่องชมเชย	32(26.20)	59(48.40)	21(17.20)	6(4.90)	4(3.30)	77.80	มาก
ให้เกียรติและยอมรับผู้อื่น	25(20.50)	62(50.80)	23(18.90)	11(9.00)	1(0.80)	76.20	มาก
โน้มน้าวพัฒนาการเขียนโครงการ	12(9.80)	65(53.30)	34(27.90)	8(6.60)	3(2.50)	72.20	มาก
เปิดโอกาสในการแสดงความคิดเห็น	37(30.30)	61(50.00)	14(11.50)	8(6.60)	2(1.60)	80.20	มาก
ภาพรวมด้านแรงจูงใจ	72.33						มาก
รวมทุกสมรรถนะ	74.32						มาก
ผู้เขียนโครงการประเมินที่เลี้ยง (N = 93)							
1. ด้านความรู้							
ระเบียบของกองทุนฯ	43(46.20)	35(37.60)	14(15.10)	1(1.1)	0(0.00)	85.80	มาก
การเขียนแผนงานโครงการ	29(31.20)	29(31.20)	12(14.00)	10(10.80)	2(2.20)	79.40	มาก
การวิเคราะห์ข้อมูล	13(14.00)	41(40.90)	20(24.70)	11(11.80)	8(8.60)	68.60	ปานกลาง
หลักการส่งเสริมสุขภาพ	39(41.90)	37(39.80)	13(14.00)	4(4.30)	0(0.00)	83.80	มาก
ภาพรวมด้านความรู้	79.35						มาก
2. ด้านทักษะ							
การสื่อสาร	46(49.50)	30(31.20)	12(14.00)	5(5.40)	0(0.00)	85.20	มาก
การประสานงาน	38(39.80)	31(33.30)	14(16.10)	8(8.60)	2(2.20)	80.40	มาก
การสอนงาน	43(46.20)	36(35.50)	10(14.00)	4(4.30)	0(0.00)	85.40	มาก
ภาพรวมด้านทักษะ	83.67						มาก
3. ด้านการรับรู้ตนเองของที่เลี้ยง							
รับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย	14(15.10)	38(40.90)	15(16.10)	18(19.40)	8(8.60)	66.80	ปานกลาง
การมีความมุ่งมั่นตั้งใจ	35(37.60)	37(39.80)	18(19.40)	3(3.20)	0(0.00)	82.40	มาก
การเป็นที่ปรึกษาของผู้ดำเนินโครงการ	18(19.40)	40(43.00)	28(30.10)	5(5.40)	2(2.20)	74.40	มาก
การวางแผนในการทำงาน	18(19.40)	31(33.30)	19(20.40)	15(16.10)	10(10.80)	66.80	ปานกลาง
ภาพรวมด้านการรับรู้ตนเองของที่เลี้ยง	72.60						มาก

ตารางที่ 2 (ต่อ)

รายการสมรรถนะ	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)	ค่าเฉลี่ย ร้อยละ	ระดับ สมรรถนะ
	คน (ร้อยละ)	คน (ร้อยละ)	คน (ร้อยละ)	คน (ร้อยละ)	คน (ร้อยละ)		
4. ด้านลักษณะประจำตัวของพี่เลี้ยง							
ภาวะการเป็นผู้นำ	20(21.50)	35(37.60)	15(16.10)	8(8.60)	2(2.20)	79.20	มาก
แก้ไขสถานการณ์ได้ดี	28(31.20)	38(40.90)	18(18.30)	9(9.70)	0(0.00)	78.20	มาก
การกล้าแสดงออก	29(31.20)	38(40.90)	17(18.30)	9(9.70)	0(0.00)	78.80	มาก
สามารถจัดการความขัดแย้ง	29(31.20)	38(40.90)	17(18.30)	9(9.70)	0(0.00)	78.80	มาก
ภาพรวมด้านลักษณะประจำตัว ของพี่เลี้ยง	78.75						มาก
5. ด้านแรงจูงใจ							
การให้คำยกย่องชมเชย	36(38.70)	26 (28.00)	22(23.70)	8(8.60)	1(1.10)	79.00	มาก
ให้เกียรติและยอมรับผู้อื่น	32(38.70)	29(31.20)	20(19.40)	5(3.20)	7(7.50)	76.00	มาก
โน้มน้าวพัฒนาการเขียนโครงการ	29(31.20)	51(54.80)	11(11.80)	2(2.20)	0(0.00)	83.00	มาก
เปิดโอกาสในการแสดงความคิดเห็น	43(45.20)	38(40.90)	10(12.90)	1(1.10)	1(1.10)	86.00	มาก
ภาพรวมด้านแรงจูงใจ	81.00						มาก
รวมทุกสมรรถนะ	79.07						มาก

จากตารางที่ 2 ผลการประเมินสมรรถนะตนเองของพี่เลี้ยงในการจัดทำแผนงานโครงการ พบว่า ค่าเฉลี่ยภาพรวมทุกสมรรถนะอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 74.32 โดยค่าเฉลี่ยพี่เลี้ยงร้อยละ 77.25 มีสมรรถนะด้านการรับรู้ตนเองมากที่สุด และมีสมรรถนะด้านความรู้น้อยที่สุด ร้อยละ 71.05 เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า พี่เลี้ยง ร้อยละ 83.20 มีสมรรถนะด้านทักษะเรื่องการสอนงานมากที่สุด รองลงมา ร้อยละ 82.20 มีสมรรถนะด้านการรับรู้ตนเองเรื่องการมีความมุ่งมั่นตั้งใจ และมีสมรรถนะด้านแรงจูงใจเรื่องการเปิดโอกาสในการแสดงความคิดเห็น ร้อยละ 80.20 สำหรับผลการประเมินสมรรถนะของพี่เลี้ยงในการเขียนแผนงานโครงการที่ประเมินโดยผู้เขียนโครงการ พบว่า ค่าเฉลี่ยภาพรวมทุกสมรรถนะอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 79.07 โดยค่าเฉลี่ยพี่เลี้ยงร้อยละ 83.67 มีสมรรถนะด้านทักษะมากที่สุด และมีสมรรถนะด้านการรับรู้ตนเองน้อยที่สุด ร้อยละ 72.60 เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า พี่เลี้ยงร้อยละ 86.00 มีสมรรถนะด้านแรงจูงใจเรื่องการเปิดโอกาสในการแสดงความคิดเห็นมากที่สุด รองลงมา ร้อยละ 85.80 มีสมรรถนะด้านความรู้เรื่องระเบียบกองทุน และมีสมรรถนะด้านทักษะเรื่องการสอนงาน ร้อยละ 85.40

ส่วนที่ 3 ผลการประเมินคุณภาพโครงการด้านส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นเขต 12 สงขลา ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวน ร้อยละ และระดับการประเมินคุณภาพโครงการด้านการส่งเสริมสุขภาพและ
ป้องกันโรคของกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่น เขต 12 สงขลา (N=93)

มิติการประเมิน	ระดับการประเมิน					
	มาก		ปานกลาง		น้อย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. มิติความเข้มข้น						
-ระยะเวลาการดำเนินงาน	45	48.39	25	26.88	23	24.73
-ความถี่ของการจัดกิจกรรม	47	50.54	25	26.88	21	22.58
-การระบุปัญหาและสถานการณ์ของชุมชน	46	49.46	29	31.18	19	20.43
-กลยุทธ์/แนวทางดำเนินงาน	68	73.12	11	11.83	14	15.05
-ทีมงานผู้รับผิดชอบเป็นที่ยอมรับของชุมชน	87	93.55	4	4.30	2	2.15
2. มิติความมั่นคงแน่นอนต่อโครงการ						
-การศึกษาความต้องการของชุมชน	46	49.46	25	26.88	22	23.66
-ความชัดเจนของวัตถุประสงค์โครงการ	50	53.76	31	33.33	12	12.90
-ความเหมาะสมของปริมาณงาน	63	67.74	22	23.66	8	8.60
-ด้านความเหมาะสมของงบประมาณ	55	59.14	17	18.28	21	22.58
-ช่องทางในการสื่อสาร	65	69.89	17	18.28	11	11.83
-การติดตามประเมินผลอย่างชัดเจน	37	39.78	29	31.18	27	29.03
3. มิติความสอดคล้องเชื่อมโยงของโครงการ						
-การดำเนินงานที่สอดคล้องกับแนวคิด ด้านส่งเสริมสุขภาพ	55	59.14	32	34.41	6	6.45
-การให้ความสำคัญกับการขับเคลื่อนนโยบาย สาธารณะของท้องถิ่น	29	31.18	14	15.05	50	53.76
4. มิติความเกี่ยวข้องของชุมชน						
-ด้านการออกแบบให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม	58	62.37	19	20.43	16	17.20
-มีตัวแทนชุมชน/หน่วยงานในพื้นที่เข้าร่วม	76	81.72	9	9.68	8	8.60
-สัมพันธ์ภาพระหว่างผู้รับผิดชอบกับพื้นที่	84	90.32	7	7.53	2	2.15
-การเขียนและการดำเนินงานของโครงการ	49	52.69	7	7.53	37	39.78
-การมุ่งสร้างการเรียนรู้ให้กับชุมชน	44	47.31	33	35.48	16	17.20
5. มิติประสิทธิผลของโครงการ						
-วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และตัวชี้วัดมีความชัดเจน สามารถวัดผลเชิงปริมาณหรือเชิงคุณภาพ	46	49.46	36	38.71	11	11.83
-โครงการสามารถบรรลุเป้าหมายได้จริง	47	50.54	37	39.78	9	9.68

จากตารางที่ 3 ผลการประเมินคุณภาพโครงการ พบว่า มิติความเข้มข้นโครงการ ร้อยละ 93.55 มีทีมงานผู้รับผิดชอบเป็นที่ยอมรับของชุมชนมากที่สุด มิติความเกี่ยวข้องของชุมชน ร้อยละ 90.35 ผู้รับผิดชอบมีสัมพันธภาพกับพื้นที่มากที่สุด มิติความมั่นคงแน่นอน มีช่องทางการสื่อสารมากที่สุด ร้อยละ 69.89 มิติความสอดคล้องเชื่อมโยงของโครงการ ร้อยละ 59.14 มีแนวคิดสอดคล้องด้านส่งเสริมสุขภาพมากที่สุด และมีประสิทธิผลของโครงการ ร้อยละ 50.54 สามารถบรรลุเป้าหมายได้จริง

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละโครงการที่มีระดับผลการประเมินคุณภาพโครงการด้านส่งเสริมสุขภาพ และป้องกันโรคของกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นเขต 12 สงขลา

N = 93

ระดับคุณภาพโครงการ	โครงการ	ร้อยละ
น้อยมาก (ไม่สมควรให้ดำเนินงานโครงการ)	-	-
น้อย (เห็นสมควรให้ปรับปรุงทั้งโครงการและเสนอใหม่)	-	-
ปานกลาง (เห็นสมควรอนุมัติแต่ต้องปรับปรุงหลายจุด)	9	9.68
ดี (สมควรได้รับการอนุมัติแต่ต้องปรับปรุงรายละเอียดเล็กน้อย)	44	47.31
ดีมาก (เห็นสมควรอนุมัติ)	40	43.01

จากตารางที่ 4 ผลการประเมินคุณภาพโครงการด้านส่งเสริมสุขภาพกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นเขต 12 สงขลา พบว่า โครงการร้อยละ 47.31 มีคุณภาพในระดับดี สมควรได้รับการอนุมัติให้ดำเนินการได้แต่ต้องปรับปรุงรายละเอียดบ้างเล็กน้อย รองลงมาโครงการร้อยละ 43.01 เป็นโครงการที่มีผลการประเมินในระดับดีมากสมควรได้รับการอนุมัติ และโครงการอยู่ในระดับปานกลางสมควรได้รับการอนุมัติ แต่ต้องปรับปรุงหลายจุด ร้อยละ 9.68

ส่วนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของพี่เลี้ยงในการจัดทำแผนงานโครงการกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นเขต 12 สงขลา ที่ประเมินโดยพี่เลี้ยงและผู้เขียนโครงการกับคุณภาพโครงการด้านส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรค ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของพี่เลี้ยงในการจัดทำแผนงานโครงการของพี่เลี้ยงกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นเขต 12 สงขลา ที่ประเมินโดยพี่เลี้ยงและผู้เขียนโครงการกับคุณภาพโครงการด้านส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรค

รายการสมรรถนะ	ผลการวิเคราะห์คุณภาพโครงการ		
	Pearson Correlation	Sig. (2-tailed)	ระดับความสัมพันธ์
พี่เลี้ยงประเมินตนเอง			
ด้านความรู้	0.536	0.000*	ปานกลาง
ด้านทักษะ	0.718	0.000*	สูง

ตารางที่ 5 (ต่อ)

รายการสมรรถนะ	ผลการวิเคราะห์คุณภาพโครงการ		
	Pearson Correlation	Sig. (2-tailed)	ระดับความสัมพันธ์
ด้านการรับรู้ตนเองของพี่เลี้ยง	0.783	0.000*	สูง
ด้านลักษณะประจำตัวของพี่เลี้ยง	0.550	0.000*	ปานกลาง
ด้านแรงจูงใจ	0.711	0.000*	สูง
รวมทุกด้าน	0.856	0.000*	สูง
ผู้เขียนโครงการประเมินพี่เลี้ยง			
ด้านความรู้	0.630	0.000*	ปานกลาง
ด้านทักษะ	0.725	0.000*	สูง
ด้านการรับรู้ตนเองของพี่เลี้ยง	0.567	0.000*	ปานกลาง
ด้านลักษณะประจำตัวของพี่เลี้ยง	0.629	0.000*	ปานกลาง
ด้านแรงจูงใจ	0.578	0.000*	ปานกลาง
รวมทุกด้าน	0.575	0.000*	ระดับปานกลาง

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของพี่เลี้ยงในการจัดทำแผนงานโครงการ ที่ประเมินโดยพี่เลี้ยงกับคุณภาพโครงการด้านส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรค พบว่า สมรรถนะของพี่เลี้ยงในการจัดทำแผนงานโครงการที่ประเมินโดยตนเองภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพโครงการในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 0.856$, $sig. = 0.000$) เช่นเดียวกับสมรรถนะรายด้านที่พบว่า ด้านการรับรู้ตนเองของพี่เลี้ยง ด้านทักษะ และด้านแรงจูงใจกับคุณภาพโครงการที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติ ($r = 0.783$, 0.718 และ 0.711 ตามลำดับ) และสมรรถนะของพี่เลี้ยงในการจัดทำแผนงานโครงการที่ประเมินโดยผู้เขียนโครงการภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพโครงการในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 0.575$, $sig. = 0.000$) ซึ่งสมรรถนะด้านทักษะกับคุณภาพโครงการมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 0.725$, $sig. = 0.000$)

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพโครงการด้านส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคกับสมรรถนะของพี่เลี้ยงในการจัดทำแผนงานโครงการของพี่เลี้ยงกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นเขต 12 สงขลา ที่ประเมินโดยพี่เลี้ยงและผู้เขียนโครงการ

คุณภาพโครงการ	ผลการวิเคราะห์สมรรถนะพี่เลี้ยง โดยพี่เลี้ยง			ผลการวิเคราะห์สมรรถนะพี่เลี้ยง โดยผู้เขียนโครงการ		
	Pearson Correlation	Sig. (2-tailed)	ระดับ ความสัมพันธ์	Pearson Correlation	Sig. (2-tailed)	ระดับ ความสัมพันธ์
มิติความเข้มข้น	0.626	0.023*	ปานกลาง	0.689	0.042*	ปานกลาง
มิติความมั่นคงแน่วแน่	0.689	0.052		0.536	0.065	
มิติความสอดคล้องเชื่อมโยงของ โครงการ	0.446	0.080		0.457	0.079	
มิติความเกี่ยวข้องของชุมชน	0.783	0.032*	สูง	0.791	0.028*	สูง
มิติประสิทธิผล	0.625	0.052		0.564	0.058	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพโครงการด้านส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคกับสมรรถนะของพี่เลี้ยงในการจัดทำแผนงานโครงการที่ประเมินโดยพี่เลี้ยง พบว่า มิติความเกี่ยวข้องของชุมชนมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับสมรรถนะพี่เลี้ยงในการจัดทำแผนงานโครงการที่ประเมินโดยพี่เลี้ยงในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 0.783$, $sig. = 0.032$) และมิติความเข้มข้นมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับสมรรถนะพี่เลี้ยงในการจัดทำแผนงานโครงการที่ประเมินโดยพี่เลี้ยงในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 0.626$, $sig. = 0.023$) เช่นเดียวกับผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพโครงการด้านส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคกับสมรรถนะพี่เลี้ยงในการจัดทำแผนงานโครงการที่ประเมินโดยผู้เขียนโครงการ พบว่า มิติความเกี่ยวข้องของชุมชนมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับสมรรถนะพี่เลี้ยงในการจัดทำแผนงานโครงการที่ประเมินโดยพี่เลี้ยงในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 0.791$, $sig. = 0.028$) และมิติความเข้มข้นมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับสมรรถนะพี่เลี้ยงในการจัดทำแผนงานโครงการที่ประเมินโดยผู้เขียนโครงการในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 0.689$, $sig. = 0.042$)

อภิปรายผล

ส่วนที่ 1 ผลการศึกษาสมรรถนะของพี่เลี้ยงในการจัดทำแผนงานโครงการกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นเขต 12 สงขลา ที่ประเมินโดยพี่เลี้ยงและผู้เขียนโครงการ สามารถอภิปรายผลได้ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 สมรรถนะของพี่เลี้ยงในการจัดทำแผนงานโครงการกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นเขต 12 สงขลา ที่ประเมินโดยพี่เลี้ยง พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากสมรรถนะมีผลในการดำเนินงาน พี่เลี้ยงจึงพยายามจะผลักดันตนเองให้ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายตามหน้าที่ให้โดดเด่นและดีที่สุดเพื่อให้งานสำเร็จ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Nuisoh (2013) ที่พบว่า สมรรถนะครูอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาสตูล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนของสมรรถนะรายด้าน พบว่า พี่เลี้ยงมีสมรรถนะด้านการรับรู้ตนเองมากที่สุด เนื่องจากพี่เลี้ยงเป็นบุคคลที่สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติเขต 12 สงขลา แต่งตั้งขึ้นเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นในการบริหารจัดการ การจัดทำแผนงานโครงการสุขภาพชุมชน และกำกับติดตามการบริหารงบประมาณกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นให้เป็นไปตามระเบียบการใช้จ่ายเงิน อีกทั้ง ผลการศึกษายังพบว่า พี่เลี้ยงมีการศึกษาระดับปริญญาตรีและปริญญาโท ร้อยละ 98.36 ทำให้เกิดการพัฒนาความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่ดีในการทำงาน สามารถรับรู้หน้าที่ความรับผิดชอบและปฏิบัติงานตามหน้าที่ได้เหมาะสม สอดคล้องกับงานวิจัยของ Jettanasomboon and Kuyrat (2000) ที่พบว่า การศึกษามีอิทธิพลต่อการรับรู้และการเรียนรู้ของบุคคล เพราะช่วยเพิ่มประสบการณ์ชีวิต ทำให้เกิดปัญญาเกิดการรับรู้ที่ถูกต้องจนนำมาสู่วิธีแก้ไขปัญห

1.2 สมรรถนะของพี่เลี้ยงในการจัดทำแผนงานโครงการกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นเขต 12 สงขลา ที่ประเมินโดยผู้เขียนโครงการ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากในการดำเนินงานกองทุนพี่เลี้ยงต้องช่วยเหลือผู้เขียนโครงการ ดังนั้น พี่เลี้ยงจึงต้องมีความรู้ ทักษะ คุณลักษณะ แรงจูงใจ และมีการรับรู้ตนเอง เพื่อให้แสดงบทบาทที่จำเป็นในการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมาย สอดคล้องกับงานวิจัยของ Klamdit (2017) ที่พบว่าสมรรถนะที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของพนักงานฝ่ายผลิตบริษัทสายไฟฟ้าไทย-ยาคาจิ จำกัด ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนของสมรรถนะรายด้าน พบว่า พี่เลี้ยงมีสมรรถนะด้านทักษะมากที่สุด เป็นเพราะพี่เลี้ยงเป็นบุคลากรของกระทรวงสาธารณสุขและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ปฏิบัติงานด้านส่งเสริม ป้องกัน รักษา และฟื้นฟู ซึ่งในการทำงานต้องมีการเขียนแผนงานโครงการทุกปีเพื่อขอสนับสนุนการดำเนินงาน เมื่อได้รับมอบหมายให้เป็นพี่เลี้ยงกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นเขต 12 สงขลา พี่เลี้ยงก็ได้ปฏิบัติงานในสิ่งที่ตนเองมีความรู้ ความถนัด และมีประสบการณ์ ส่งผลให้เกิดความชำนาญ และมีทักษะ ในการเขียนแผนงานโครงการมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ Kamwang and Jaichalad (2017) ที่พบว่า อาชีพมีผลกับทักษะในการดำเนินงาน เช่น อาชีพครูมีความเกี่ยวข้องกับนักเรียนจำนวนมาก ได้เผชิญสถานการณ์มากมาย ประสบการณ์และระยะเวลา ทำให้ครูมีทักษะ ความเชี่ยวชาญที่จะแก้ไขปัญหาให้ผ่านพ้นไปได้

เมื่อจำแนกผลการประเมินสมรรถนะของพี่เลี้ยงในการจัดทำแผนงานโครงการเป็นรายด้าน พบว่า สมรรถนะรายด้านทั้งหมดอยู่ในระดับมาก ซึ่งสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1) ด้านความรู้ พี่เลี้ยงมีการประเมินตนเองเรื่องหลักการส่งเสริมสุขภาพมากที่สุด เนื่องจากพี่เลี้ยงทุกคนจะได้รับการพัฒนาศักยภาพจากสำนักงานหลักประกันสุขภาพเขต 12 สงขลา ในเรื่อง

การพัฒนานโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมบนพื้นฐานทางปัญญา (4PW) ซึ่งมีการนำเครื่องมือต่าง ๆ ภายใต้อุปสรรคสุขภาพแห่งชาติ เช่น ธรรมนูญสุขภาพเฉพาะพื้นที่ สมัชชาสุขภาพจังหวัด เพื่อให้เกิดกระบวนการพัฒนาและขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะได้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งพี่เลี้ยงได้รับการอบรมเรื่องกิจกรรมการส่งเสริมสุขภาพ (Ottawa Charter) การเขียนแผนงานโครงการจากสถาบันการจัดการระบบสุขภาพด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ Wannurat (2014) ที่พบว่า ก่อนที่พี่เลี้ยงเริ่มดำเนินงาน จะได้รับการพัฒนาศักยภาพเรื่อง หลักการส่งเสริมสุขภาพ จากสถาบันการจัดการระบบสุขภาพภาคใต้ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (สจรส.ม.อ.) ทำให้พี่เลี้ยงมีความรู้ความเข้าใจสามารถให้ความรู้ที่ถูกต้องแก่ผู้เขียนโครงการ ซึ่งต่างจากผู้เขียนโครงการที่ประเมินสมรรถนะพี่เลี้ยงในระดับมาก เนื่องมาจากพี่เลี้ยงกองทุนร้อยละ 58.20 เป็นบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ไม่ได้จบการศึกษาทางด้านสุขภาพมาก่อน จึงไม่ได้มีความรู้ในเรื่องหลักการส่งเสริมสุขภาพมากนัก แต่พี่เลี้ยงกลุ่มนี้ส่วนใหญ่ปฏิบัติงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นเป็นอย่างดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ Intarasupha (2017) ที่พบว่า การคัดเลือกพี่เลี้ยงจากคณะกรรมการกองทุน หลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่น จะต้องตระหนักถึงความรู้เกี่ยวกับระเบียบของกองทุนหลักประกันสุขภาพ และมีประสบการณ์ในการบริหารงานจริงไปปฏิบัติหน้าที่

2) ด้านทักษะ พี่เลี้ยงมีการประเมินตนเองเรื่องการสอนงานมากที่สุด เนื่องจากสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติเขต 12 สงขลา ได้แต่งตั้งพี่เลี้ยงเพื่อสอนงานและหนุนเสริมการดำเนินงานกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นเขต 12 สงขลา พี่เลี้ยงจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมผู้เขียนโครงการให้มีความสามารถพัฒนาผู้เขียนโครงการในการจัดทำแผนงานโครงการได้อย่างถูกต้อง ซึ่งในความเป็นจริงพี่เลี้ยงจะมีการชี้แนะ ถ่ายทอดความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ เต็มใจรับฟังทั้งปัญหาเรื่องงานและเรื่องส่วนตัวของผู้เขียนโครงการอยู่เสมอ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Phanumas (2011) ที่พบว่า ผู้ฝึกสอนจะต้องมีชี้แนะให้ข้อมูล ยกตัวอย่างประกอบให้ผู้เรียนเข้าใจชัดเจนและเต็มใจรับฟังทั้งปัญหาเรื่องงานและเรื่องส่วนตัว รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะเพื่อวิเคราะห์ หาสาเหตุและวิธีการแก้ไข เช่นเดียวกับผู้เขียนโครงการที่ประเมินพี่เลี้ยงในเรื่องการสอนงานมากที่สุด อาจเป็นเพราะว่าพี่เลี้ยงต้องการให้ผู้เขียนโครงการเกิดความเข้าใจในการดำเนินโครงการ ซึ่งพี่เลี้ยงจะมีการชี้แจงวัตถุประสงค์ ขั้นตอนและวิธีการเขียนโครงการอย่างละเอียดเพื่อให้เขียนโครงการได้ถูกต้อง ส่งผลให้ผู้เขียนโครงการเห็นจุดแข็ง จุดอ่อนของตน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Singkam (2009) ที่พบว่า ผู้สอนจะมีการชี้แนะให้ผู้รับการสอนเข้าใจสภาพแวดล้อม เห็นจุดเด่น จุดด้อย และข้อบกพร่องเพื่อนำไปแก้ไขปรับปรุงให้สำเร็จ

3) ด้านการรับรู้ตนเองของพี่เลี้ยง พี่เลี้ยงมีการประเมินตนเองเรื่องการมุ่งมั่นตั้งใจมากที่สุด เนื่องจากพี่เลี้ยงรับรู้หน้าที่ของตนเอง จึงปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความตั้งใจ กระตือรือร้น เพื่อให้ได้ผลงานที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Prasaming (2002) ที่พบว่า คุณสมบัติของผู้สอนคือ การมุ่งมั่นตั้งใจปฏิบัติเป็นแบบอย่าง ทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถจนประสบความสำเร็จ เช่นเดียวกับผู้เขียนโครงการที่ประเมินพี่เลี้ยงเรื่องการมุ่งมั่นตั้งใจ เนื่องจากพี่เลี้ยงมีความใส่ใจ กระตือรือร้นที่จะช่วยแก้ปัญหาไม่ว่าจะเป็นเรื่องงานหรือเรื่องส่วนตัว ซึ่งในกรณีที่ปัญหาไม่ซับซ้อน

ผู้ประเมินจะบอกวิธีแก้ไขให้นำไปปฏิบัติได้เลย แต่ถ้าเป็นปัญหาที่ซับซ้อนจะชี้แนะให้บุคคลมองเห็นปัญหา และเลือกแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เหมาะสม สอดคล้องกับงานวิจัยของ Phanumas (2011) ที่พบว่า ผู้ฝึกสอนจะต้องเต็มใจรับฟังปัญหาส่วนตัวและมีความมุ่งมั่นตั้งใจและพร้อมให้คำปรึกษาแก่นักกีฬา เพื่อสร้างความศรัทธาให้เกิดขึ้นแก่ตนเอง

4) ด้านลักษณะประจำตัวของพี่เลี้ยง พี่เลี้ยงมีการประเมินตนเองเรื่องการกล้าแสดงออกมากที่สุด เนื่องจากการที่ได้รับมอบหมายให้เป็นพี่เลี้ยงกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นเขต 12 สงขลา จะช่วยสร้างประสบการณ์ได้พัฒนาศักยภาพและความสามารถของตนเอง รวมทั้งได้นำเสนอผลการดำเนินโครงการในความรับผิดชอบของตนเอง ให้ข้อเสนอแนะและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การดำเนินงาน โดยไม่มีการก้าวร้าว คุกคามหรือตำหนิผู้อื่น สอดคล้องกับทฤษฎีการกล้าแสดงออก (Assertive Behavior Theory) ที่กล่าวว่า การแสดงออก เป็นการป้องกันสิทธิส่วนบุคคลของตนเอง การแสดงความรู้สึก ความคิดเห็น ความต้องการที่ตรงไปตรงมา จริงใจ โดยไม่ล่วงละเมิดสิทธิของผู้อื่น ในขณะที่ผู้เขียนโครงการประเมินพี่เลี้ยงในเรื่องภาวะการเป็นผู้นำมากที่สุด เนื่องจากผู้เขียนโครงการมีความคาดหวังและศรัทธาพี่เลี้ยง ทำให้พี่เลี้ยงต้องปฏิบัติตามหน้าที่ความรับผิดชอบให้สำเร็จ เพื่อให้ได้รับการยอมรับจากผู้เขียนโครงการ สอดคล้องกับผู้เขียนโครงการมีความคาดหวังและศรัทธาพี่เลี้ยง ทำให้พี่เลี้ยงต้องปฏิบัติตามหน้าที่ความรับผิดชอบให้สำเร็จ เพื่อให้ได้รับการยอมรับจากผู้เขียนโครงการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Phanumas (2011) ที่พบว่า สมรรถนะด้านภาวะผู้นำมีความจำเป็นสำหรับผู้สอน เนื่องจากผู้สอนที่ดีจะต้องเป็นตัวอย่างในการสร้างความศรัทธาแก่นักกีฬา เพื่อให้ให้นักกีฬาเชื่อถือและปฏิบัติตาม รวมทั้งผู้สอนจะต้องมีการตัดสินใจที่เด็ดขาด และปรับแผนการเล่นได้ทันที สำหรับความคิดเห็นของสมรรถนะตนเองของพี่เลี้ยงด้านภาวะผู้นำอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่าการเป็นพี่เลี้ยงนั้นเป็นไปตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย สอดคล้องกับทฤษฎีเชิงคุณลักษณะของผู้นำ (Trait Theory) ที่พบว่า ผู้นำจะใช้วิธีการสืบ தொடต่ อกันมาตามประเพณีหรือหน้าที่ หรือเป็นผู้ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว (Rubber Authority of Thailand, 2019)

5) ด้านแรงจูงใจ พี่เลี้ยงมีการประเมินตนเองเรื่องการเปิดโอกาสในการแสดงความคิดเห็นมากที่สุด เนื่องจากพี่เลี้ยงจะมีการประเมินผลอย่างสร้างสรรค์ ไม่พูดฝ่ายเดียวแต่จะเปิดโอกาสให้ผู้เขียนโครงการได้ซักถามหรือแสดงความคิดเห็น ยอมรับคำติเตียนหรือคำชมเชย สอดคล้องกับงานวิจัยของ Sammawad (2000) พบว่า ผู้สอนจะต้องมีความจริงใจในการช่วยเหลือ ไม่ก้าวก่าย หรือครอบงำทางความคิด ให้อิสระในการพัฒนาความคิด โดยเปิดโอกาสให้ผู้รับการสอนได้แสดงความคิดเห็นและความรู้สึก เช่นเดียวกับผู้เขียนโครงการที่ประเมินพี่เลี้ยงในเรื่องเปิดโอกาส ในการแสดงความคิดเห็นมากที่สุด เนื่องจากผู้เขียนโครงการมองว่า พี่เลี้ยงเป็นกันเอง สร้างบรรยากาศที่ดีในการประเมิน ไม่ตำหนิหรือตัดสินผู้เขียนโครงการ และให้ออกาสผู้เขียนโครงการได้ชี้แจงและแสดงความคิดเห็นอย่างทั่วถึง สอดคล้องกับทฤษฎีแรงจูงใจของแมคเคลแลนด์ (McClelland Theory) ที่กล่าวว่า บุคคลต้องการให้ผู้อื่นยอมรับหรือยกย่อง ได้รับโอกาสให้ได้รับผิดชอบงานหรือแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ สามารถตัดสินใจและแก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเอง (McClelland, 1973 อ้างถึงใน Japakia, 2015)

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์สมรรถนะของพี่เลี้ยงในการจัดทำแผนงานโครงการกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นเขต 12 สงขลา ที่ประเมินโดยพี่เลี้ยงและผู้เขียนโครงการกับคุณภาพโครงการด้านส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรค

ผลการประเมินความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของพี่เลี้ยงในการจัดทำแผนงานโครงการกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นเขต 12 สงขลา ที่ประเมินโดยพี่เลี้ยงกับคุณภาพโครงการด้านส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรค พบว่า สมรรถนะของพี่เลี้ยงภาพรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพโครงการ เนื่องจากพี่เลี้ยงมีการให้คำปรึกษา ถ่ายทอดความรู้ในเรื่องระเบียบ หลักการส่งเสริมสุขภาพ และสอนงานในเรื่องการเขียนแผนงานโครงการแก่ผู้เขียนโครงการทำให้โครงการกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นเขต 12 สงขลา มีผลการประเมินคุณภาพโครงการในระดับดีและดีมาก ร้อยละ 90.31 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Chaiyamong (2009) ที่พบว่า สมรรถนะผู้บริหารมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลการบริหารวิชาการโรงเรียนในระดับสูง อาจเป็นเพราะสมรรถนะของผู้บริหารมีความสำคัญในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการศึกษา สำหรับผลการประเมินความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของพี่เลี้ยงในการจัดทำแผนงานโครงการกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นเขต 12 สงขลา ที่ประเมินโดยผู้เขียนโครงการกับคุณภาพโครงการด้านส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรค พบว่า สมรรถนะของพี่เลี้ยงภาพรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพโครงการเช่นเดียวกัน นั่นเป็นเพราะพี่เลี้ยงมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพโครงการคอยสอนและให้ชี้แนะแนวทางในการดำเนินโครงการแก่ผู้เขียนโครงการ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่พี่เลี้ยงจะต้องมีสมรรถนะในการดำเนินงาน สอดคล้องกับการวิจัยของ Sawangphob, Erawan, and Boonchai (2012) ที่พบว่า สมรรถนะครูผู้สอนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิภาพการสอนของครูช่วงชั้นที่ 3 จังหวัดศรีสะเกษ เนื่องจากครูมีความสามารถในการค้นคว้า และนำความรู้มาถ่ายทอดแก่ผู้อื่นให้สามารถทำงาน เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของพี่เลี้ยงในการจัดทำแผนงานโครงการที่ประเมินโดยพี่เลี้ยงรายด้านกับคุณภาพโครงการด้านส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรค พบว่า สมรรถนะที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพโครงการ ได้แก่

2.1 สมรรถนะด้านการรับรู้ตนเองของพี่เลี้ยง เนื่องจากพี่เลี้ยงรับรู้ว่ามีหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติเขต 12 สงขลา จึงทุ่มเทและตั้งใจภาพของตนเองออกมาในการดำเนินงาน เพื่อให้เกิดโครงการที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับการวิจัยของ Intarawong (2017) ที่พบว่า การรับรู้ตนเองจะเป็นแรงกระตุ้นที่นำไปสู่การปฏิบัติงาน ซึ่งการที่บุคคลรับรู้ตนเองสูงย่อมเชื่อว่าตนเองมีความสามารถที่จะทำงานให้สำเร็จได้

2.2 สมรรถนะด้านทักษะ เนื่องจากพี่เลี้ยงเป็นผู้ที่มีทักษะ ความเชี่ยวชาญในการใช้วิธีการต่าง ๆ ในการสอนงาน ใช้เทคนิคหลากหลายทั้งทักษะการสื่อสาร ทักษะการประสานงาน เป็นต้น ทำให้โครงการสามารถบรรลุเป้าหมาย สอดคล้องกับการวิจัยของ Phoon (2007) ที่พบว่า ทักษะเป็นคุณสมบัติของผู้ปฏิบัติงาน การที่จะปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ ผู้ปฏิบัติจะต้องมีความสามารถที่หลากหลาย เช่น ทักษะการบริหารจัดการ ทักษะการประสานงาน ทักษะการสื่อสาร เป็นต้น

2.3 สมรรถนะด้านแรงจูงใจ เนื่องจาก พี่เลี้ยงมีความเป็นกันเองให้เกียรติยอมรับผู้เขียนโครงการถึง ร้อยละ 73.77 ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้เขียนโครงการเกิดความพึงพอใจและเต็มใจที่จะพัฒนาการเขียนโครงการให้ดีขึ้น สอดคล้องกับการวิจัยของ Yimpuang (2011) ที่พบว่า แรงจูงใจมีผลต่อการทำงาน เพราะแรงจูงใจคือสิ่งเร้าให้เกิดความสุข และพร้อมที่จะทุ่มเทพัฒนาการทำงานให้ดียิ่งขึ้น

ในส่วนของความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของพี่เลี้ยงในการจัดทำแผนงานโครงการที่ประเมินโดยผู้เขียนโครงการรายด้านกับคุณภาพโครงการด้านส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคที่พบว่า สมรรถนะด้านทักษะมีความสัมพันธ์กับคุณภาพโครงการด้านส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในระดับสูง เนื่องจาก พี่เลี้ยงส่วนใหญ่เป็นบุคลากรด้านสาธารณสุข มีทักษะและความชำนาญในการเขียนโครงการจึงสามารถสอนงาน และถ่ายทอดด้วยวิธีการต่าง ๆ จนผู้เขียนโครงการสามารถดำเนินโครงการได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Luksana (2009) ที่พบว่า ทักษะความสามารถเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงาน บุคคลที่มีทักษะจะสามารถทำงานเต็มที่ ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความจริงใจ ใช้กลวิธีหรือเทคนิคในการสร้างผลงานได้มาก

สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพโครงการด้านส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคกับสมรรถนะพี่เลี้ยงในการจัดทำแผนงานโครงการที่ประเมินโดยพี่เลี้ยง พบว่า มิติความเกี่ยวข้องของชุมชนมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับสมรรถนะพี่เลี้ยงในการจัดทำแผนงานโครงการที่ประเมินโดยพี่เลี้ยงและผู้เขียนโครงการ เนื่องจากผู้เขียนโครงการเป็นบุคคลในพื้นที่หรือเป็นผู้นำชุมชนซึ่งมีความใกล้ชิดกับชุมชนเป็นอย่างดีทำให้ทำงานได้อย่างราบรื่น สอดคล้องกับการศึกษาของ Wattanadit (2019) ที่พบว่า สมรรถนะเป็นพื้นฐานในการมีส่วนร่วมของบุคคลที่จะก่อให้เกิดงานสำเร็จ

ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย

1. สปสข. เขต 12 ควรจัดอบรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะของพี่เลี้ยง ในประเด็นที่ผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลางเช่น เรื่องการทำแผนงานโครงการที่มีคุณภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเด็นสมรรถนะของพี่เลี้ยงในการจัดทำแผนงานโครงการที่ประเมินโดยผู้เขียนโครงการด้านความรู้เรื่องการวิเคราะห์ข้อมูล ด้านการรับรู้ตนเองของพี่เลี้ยงเรื่องความรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายและการวางแผนในการทำงาน เป็นต้น

2. สปสข.เขต 12 ควรมีการพัฒนาศักยภาพเพิ่มเติมแก่พี่เลี้ยงขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ไม่ได้มีความรู้หรือจบมาทางด้านสาธารณสุข เรื่องการพัฒนาหลักสูตร กรอบแนวคิดเรื่องสุขภาพ การทำแผนงาน โครงการด้านการสร้างเสริมสุขภาพ

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติเขต 12 สงขลา สถาบันการจัดการระบบสุขภาพและบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ที่สนับสนุนทุนในการทำวิจัยครั้งนี้ อีกทั้งขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิที่กรุณาเสียสละเวลาตรวจสอบเครื่องมือการทำวิจัย รวมถึงข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์

เอกสารอ้างอิง

- Akkaraboworn, C. (2006). What is the competency?. *Damrong Rajanupab Journal*, 6(20), 1-3. [in Thai]
- Chaimadan, C. (2013). *Document for statistical exam for public administration research*. Chon Buri: College of Public Administration Burapha University. [in Thai]
- Chaiyamong, C. (2009). *The relationship between academic leaders of school administrators and administrative effectiveness academic of the schools that are opened in the 3-4 levels under the Nakhon Phanom Educational Service Area Office 2* (Master's thesis). Sakon Nakhon Rajabhat University, Sakon Nakhon. [in Thai]
- Intarasupha, M.(2017). Health Security Fund Administration by Health Security Fund Committee of Subdistrict Administrative Organizations in Tha Sae District of Chumphon Province. *SSRU Graduate Studies Journal*, 1(2), 59-72. [in Thai]
- Intarawong, S. (2017). *Influence of perceived self-efficacy, job characteristics and quality of working life on job performance of staff in new university association* (Master's thesis). Rajamangala University of Technology Thanyaburi, Pathum Thani. [in Thai]
- Japakia, R. (2015). *Effects of problem-based learning on biology achievement and instructional satisfaction of grade 12 students* (Master's thesis). Prince of Songkla University, Songkhla. [in Thai]
- Jettanasomboon, J., & Kuyrat, P. (2000). *A self-concept study of rehabilitation therapy community members in Thanyarak Hospital and Regional Drug Treatment Center* (Research report). Songkhla: Drug Treatment Center Songkhla Province. [in Thai]
- Kamwang, W., & Jaichalad, N. (2017). Guideline of 21st century skills for Phitsanulok Secondary Educational Service Area Office. *Lampang Rajabhat university Journal*, 6(1), 129-138.[in Thai]
- Klamdit, S. (2017). *The competency for staff in production department of electrical wire industrial A case study Thai-Yazaki Electric Wire Co., Ltd.* (Master's thesis). Rajamangala University of Technology Krungthep, Bangkok. [in Thai]
- Kotchaprom, S. (2016). The Relationship between work performance competency of personnel and the effectiveness in the management of District Public Health Offices in Roi Et Province. *Ayutthaya: ARU Research Journal*, 3(3), 1-8. [in Thai]
- Laongphan, S. (2017). *The progress of the Local Health Fund Region 12 Songkhla*. Songkhla: Local Health Fund Region 12 Songkhla. [in Thai]
- Luksana, S. (2009). *Development of work efficiency* (6th ed.). Bangkok: Faculty of Management Science, Suan Sunandha Rajabhat University. [in Thai]

- McClelland, D. (1973). Testing for competence rather than for “Intelligence”. *American Psychologist Journal*, 28(1), 1-14.
- National Health Security Office. (2017). *Health Security Administration Guideline*. Retrieved from <https://www.nhso.go.th/frontend/NewsInformationDetail.aspx?newsid=MjEwNg==> [in Thai]
- Nuisoh, I. (2013). *Competency of Islamic Studies Teacher in Primary Schools under the jurisdiction of Satun Primary Educational Service Area Office* (Master’s thesis). Prince of Songkla University, Songkhla. [in Thai]
- Phanumas, U. (2011). *Core competencies and functional competencies of athletic coach of athletic association of Thailand* (Master’s thesis). Rajamangala University of Technology Phra Nakhon, Bangkok. [in Thai]
- Phoon, R. (2007). *Alternative: Work efficiency of employees of viriya supply Co., Ltd.* (Master’s thesis). Phranakhon Rajabhat University, Bangkok. [in Thai]
- Prasaming, M. (2002). *Alternative: Desirable characteristics of personnel in Physical Education and Sports in the Subdistrict Administration Organization in Education Area Office 1* (Master’s thesis). Phatum Thani University, Bangkok. [in Thai]
- Rubber Authority of Thailand. (2019). *Knowledge management*. Retrieved from <https://km.raot.co.th/km-knowledge/detail2441> [in Thai]
- Sammawad, S. (2000). Application of a mentor system in nursing teachers. *Ramathibodi Nursing journal*, 6(1), 52-67. [in Thai]
- Sawangphob, S., Erawan, P., & Boonchai, P. (2012). The factors related to teaching efficiency of class interval 3 mathematics teachers in Si Sa Ket. *Journal of Educational Measurement Mahasarakham University*, 17(1), 293-304. [in Thai]
- Singkam, J. (2009). *Coaching people*. Bangkok: Expernet. [in Thai]
- Songkhla of Nation Health Security Office. (2016). *The progress of the Local Health Fund Region 12 Songkhla*. Retrieved from <https://localfund.happynetwork.org/> [in Thai]
- Srisaad, B. (2013). *Basic research* (7th ed.). Bangkok: Suweeriyasarn. [in Thai]
- Unob, P., & Chairoon, T. (2008). *Proactive project: Theoretical base and application guidelines*. Bangkok: Mahidol University. [in Thai]
- Wannurat, H. (2014). *Monitoring and evaluating community health development project : Case study the project supported by the Thai Health Promotion Foundation and Thai Research Foundation* (Master’s thesis). Prince of Songkla University, Songkhla. [in Thai]

-
- Wattanadit, W. (2019). Factors influencing participative administration of tambon health security fund committee in Nakhon Ratchasima Province. *Journal of Health Research and Development Nakhon Ratchasima Provincial Health Office*, 1(2), 101-109. [in Thai]
- Yimpuang, C. (2011). *Motivational factors affecting operation: Case study of Bangkok Glass Co., Ltd. Pathumthani Plant* (Master's thesis). Rajamangala University of Technology Thanyaburi, Pathum Thani. [in Thai]
- Yodnil, J., Wongnaya, S., & Panpan, S. (2010). The Assessment of Health Insurance System or Local Health Insurance of Kamphaeng Phet Municipality. *The Golden teak: Humanity and social Science Journal*, 16(2), 1-14. [in Thai]
- Yoosawat, E. (2017). *The affects of Thai consumer rights protection, marketing communication for life insurance behavioral decision* (Master's thesis). Siam University, Bangkok. [in Thai]